

Wouter Stapel

Stilstaan is achteruitgaan. Als je niet vernieuwt mis je de boot. We moeten dus blijven innoveren en veranderen, maar hoe maken we daarbij de goede keuzes? Hoe voorkomen we dat we kansen missen of juist geld over de balk gooien?

Simultaan innoveren

Zijn we met onze riolering innovatief bezig? Als je bedenkt dat er jaarlijks zo'n 1,5 miljard euro in omgaat, moeten we constateren dat we daarvan slechts een klein deel aan onderzoek en pilots besteden. Maar innovatie gaat om meer dan alleen techniek.

Twee soorten innovatie

Vaak wordt onderscheid gemaakt tussen technologische innovatie ('harde techniek', ICT-ontwikkelingen) en sociale innovatie (de mens-kant: hoe we managen, organiseren, werken en samenwerken). Uit onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam kwam naar voren dat technologische innovaties slechts 25 procent van het innovatiesucces bepalen en sociale innovaties maar liefst 75 procent. Hoe is dat in onze sector?

Technologische innovatie

Dit themanummer over innovatie staat bol van de technische ontwikkelingen. En dat is ook logisch. Wij technici zijn over het algemeen primair oplossingsgericht en velen van ons vragen zich regelmatig af of het ook anders/slimmer kan. Dat levert vaak kleine praktische oplossingen op. Schaarser zijn de grotere innovaties waar elders in dit blad over wordt geschreven.

Intussen hebben op hogescholen en universiteiten steeds meer studenten en onderzoekers een focus op riolering en de waterketen. Dat geeft technologische innovatie een extra zet in de rug.

Sociale innovatie

Er is de afgelopen jaren veel veranderd. Er wordt meer samengewerkt, het normdenken is teruggedrongen en bij het treffen van maatregelen wordt vaker en nadrukkelijker stilgestaan bij nut en noodzaak. De discussie over accepteren van risico's is voorzichtig begonnen. Voor mij zijn dat voorbeelden van sociale innovatie.

Doorpakken

Voor beide soorten innovatie geldt dat ze alleen effectief zijn als we ook echt doorpakken.

Als technologische innovaties blijven hangen bij een goed idee of in de praktijk nauwelijks worden toegepast, leveren ze weinig op. Pas als gebruik ervan gemeengoed wordt, gaat een innovatie Nederland-breed renderen. Dat vraagt om volhouden, investeren en blijven verbeteren en vervolgens om het delen van kennis en ervaringen en het enthousiasmeren van de rest van de sector.

Sociale innovaties die niet verder komen dan plannen hebben weinig zin. Ze moeten ook leiden tot daadwerkelijk anders dóén. En dat valt niet mee met een volle agenda en brandjes die geblust moeten worden. En in veel organisaties domineren de financiële cijfers op de korte termijn. Ook bij sociale innovaties gaan de kosten dus voor de baat uit: Voldoende mankracht en ruimte in hoofd en agenda creëren om echt stappen te kunnen zetten.

Tijd en geld

De tijdschaal waarbinnen we opereren (veel buizen gaan een mensenleven mee) maakt het doorpakken niet altijd makkelijker. Het is dus vooral aan ons om het lange termijn perspectief in het oog te houden.

Tijdelijk uit- of zelfs afstellen van maatregelen kan daarbij zinvol zijn en leidt tot snelle besparingen. Die tijd en dat geld moeten we dan wel benutten om – ook door innovatie – daarna betere keuzes te kunnen maken.

Simultaan innoveren

Technologische en sociale innovaties moeten hand in hand gaan. De eerste vragen niet alleen om slimme vondsten, maar ook om een cultuur en organisatie waarin ze worden ingebed en tot wasdom kunnen komen. En sociale innovaties verworden tot luchtfietsen als er geen link is met wat we buiten ánders gaan doen. We moeten ze dus simultaan oppakken! ■

